

STORTINGET

Innst. 320 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 101 L (2018–2019)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i energiloven § 9-5 (innhenting av politi- attest)

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonens hovedinnhold

Departementet foreslår i proposisjonen endringer i lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. av 29. juni 1990 nr. 50 § 9-5. Det foreslås et nytt tredje ledd som vil gi hjemmel for at beredskapsmyndigheten kan gi forskrift om at enheter som inngår i Kraftforsyningens beredskapsorganisasjon (KBO), kan kreve fremlagt politiattest fra personer som skal ha tilgang til klassifiserte anlegg.

Anlegg som er klassifisert etter forskrift av 7. desember 2012 nr. 1157 om sikkerhet og beredskap i energiforsyningen (kraftberedskapsforskriften) kapittel 5, anses å være av vesentlig betydning for energiforsyningen. Misbruk av informasjon om slike anlegg kan i sin ytterste konsekvens føre til at samfunnskritiske funksjoner blir satt ut av spill. Formålet med lovforslaget er å bedre virksomhetenes mulighet til å sikre klassifiserte anlegg mot personer som av ulike grunner ikke er egnet til å ha tilgang til dem. Med tilgang siktes det både til fysisk tilgang og tilgang gjennom IKT-systemer.

Departementet foreslår en hjemmel for forskriftsbestemmelser om innhenting og bruk av politiattest, som kan inntas i kraftberedskapsforskriften. Et forslag til endringer i forskriften ble sendt på høring i desember 2017. Høringsfristen var 20. mars 2018. Det fremgår av

høringsforslaget at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) mener at politiattest bør være en del av bakgrunnsjekken av personer som skal få tilgang til anlegg, system eller annet som er klassifisert i beredskapsklasse 3.

Forslagets bakgrunn

En arbeidsgruppe ved NVE har vurdert behovet for å styrke arbeidet med å håndtere risiko som følge av digitalisering. Arbeidsgruppens vurderinger er sammenfattet i NVE Rapport 26: 2017 Regulering av IKT-sikkerhet. Arbeidsgruppen vurderte det slik at dagens regelverk i stor grad samsvarer med internasjonale standarder og praksis, men så likevel behov for ytterligere presiseringer i regelverket for å bidra til at virksomheter og systemer i energisektoren er best mulig beskyttet mot digitale trusler. Arbeidsgruppen anbefalte på denne bakgrunn blant annet at det innføres større mulighet for kontroll med personer som skal få tilgang til anlegg, system eller annet som er klassifisert etter kapittel 5 i kraftberedskapsforskriften.

Departementet mener det er behov for større mulighet for kontroll av personer som skal få tilgang til klassifiserte anlegg, enn det som følger av dagens kraftberedskapsforskrift. Det foreslås derfor en ny lovhjemmel som gir beredskapsmyndigheten kompetanse til å gi forskrift om krav om fremleggelse av politiattest for personer som skal få tilgang til klassifiserte anlegg. Departementet foreslår at bestemmelsen plasseres i energiloven.

Olje- og energidepartementet fremmet forslag til endring av energiloven § 9-5 i et høringsnotat datert 22. oktober 2018.

Nærmere om høringsinstansenes syn og departementets vurdering

Flere av høringsinstansene har meninger om hvilken type politiattest KBO-enhetene skal kunne kreve fremlagt.

Som Datatilsynet påpeker, vil et krav om fremleggelse av politiattest medføre behandling av personopplysninger, og slike opplysninger skal ikke behandles i større utstrekning enn det som er nødvendig ut fra formålet. Formålet med et krav om politiattest for personer som skal få tilgang til klassifiserte anlegg, vil være å vurdere om vedkommende representerer en sikkerhetsmessig risiko. En ordinær politiattest viser de fleste typer lovbrudd begått innenfor en begrenset tidsperiode.

Departementet er enig med Politidirektoratet og Kripos i at det potensielle skadeomfanget tilsier behov for kontroll med personer som skal få tilgang til klassifiserte anlegg, men legger til grunn at en ordinær politiattest vil være tilstrekkelig for formålet.

Departementet har vurdert om det kan være tilstrekkelig med et krav om avgrenset ordinær politiattest. En slik attest vil kun vise straffereaksjoner ilagt for nærmere bestemte typer lovbrudd. Lovhjemmelen og formålet med attesten avgjør hvilke typer lovbrudd en slik avgrenset attest skal vise. Et bredt spekter av lovovertrедelser kan være relevant ved vurderingen av om en person representerer en sikkerhetsrisiko i energisektoren. Departementet mener derfor det er nødvendig med en hjemmel som gir adgang til å stille krav om fremleggelse av ordinær politiattest.

Enkelte høringsinstanser har etterlyst en nærmere vurdering av personvernkonsekvenser som følge av forslaget. Departementet viser til høringsnotatets punkt 3.4, jf. punkt 4.1.4 i proposisjonen. Klassifiserte anlegg etter kraftberedskapsforskriften vil typisk være infrastruktur og andre anlegg av stor betydning for kraftforsyningen. Kraftforsyningens kritiske betydning for samfunnet som helhet tilsier at man må ha tilstrekkelig kontroll med hvem som skal få tilgang til slike anlegg.

Et krav om fremleggelse av politiattest vil medføre behandling av personopplysninger. Den registrertes rettigheter og friheter ivaretas ved at behandlingen av slike opplysninger må finne sted i henhold til den til enhver tid gjeldende personvernlovgivning, og kun for det formålet politiattesten er innhentet for. Departementet viser videre til politiregisterforskriften § 37-2, som stiller krav om at fremlagt politiattest må oppbevares utilgjengelig for uvedkommende, og at den ikke kan oppbevares lenger enn det som er nødvendig for formålet med politiattesten. Departementet mener i lys av dette at eventuelle ulemper for den registrerte står i et rimelig forhold til formålet med et krav om fremleggelse av politiattest.

Under henvisning til høringsinnspill fra Statnett SF og fra Kristian Mosnes viser departementet også til at

kravet om fremleggelse av politiattest kun vil gjelde ved nyansettelser.

Departementet har merket seg Advokatforeningens forslag om å innta en presisering i lovteksten om at man med «tilgang» til anlegg mener både fysisk tilgang og tilgang gjennom IKT-systemer. Departementet ser grunn til å presisere dette i proposisjonen. For øvrig kan det gis nærmere bestemmelser om innhenting og bruk av politiattest i forskrift.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Oppgaven med å utstede politiattest ligger til politiet. Forslaget til lovendring vil innebære en begrenset økning av henvendelser for politiet.

Departementet anslår at det er rundt 2 000 personer som i dag er ansatt i stillinger som forutsetter at de har tilgang til anlegg i beredskapsklasse 3. Et krav om politiattest vil gjelde ved nyansettelser i de aktuelle stillingene. Departementets vurdering er derfor at de administrative og økonomiske konsekvensene for politiet vil være begrenset.

Etter departementets syn vil det ikke bli nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for den enkelte KBO-enhet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Hege Haukeland Liadal, Else-May Botten Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Kristoffer Robin Haug, viser til regjeringens forslag i Prop. 101 L (2018–2019), endringer i lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. av 29. juni 1990 nr. 50 § 9-5.

Det foreslås et nytt tredje ledd som vil gi hjemmel for at beredskapsmyndigheten kan gi forskrift om at enheter som inngår i kraftforsyningens beredskapsorganisasjon (KBO), kan kreve fremlagt politiattest fra personer som skal ha tilgang til klassifiserte anlegg.

Anlegg som er klassifisert etter forskrift av 7. desember 2012 nr. 1157 om sikkerhet og beredskap i energiforsyningen (kraftberedskapsforskriften) kapittel 5, anses å være av vesentlig betydning for energiforsyningen.

Komiteen viser til at misbruk av informasjon om slike anlegg i sin ytterste konsekvens kan føre til at samfunnskritiske funksjoner blir satt ut av spill.

Formålet med lovforslaget er å bedre virksomhetenes mulighet til å sikre klassifiserte anlegg mot personer som ikke er egnet til å ha tilgang til dem. Med tilgang siktes det både til fysisk tilgang og tilgang gjennom IKT-systemer.

Komiteen viser til at det foreslås en hjemmel for forskriftsbestemmelser om innhenting og bruk av politiattest som kan inntas i kraftberedskapsforskriften. Et forslag til endringer i forskriften ble sendt på høring i desember 2017. Høringsfristen var 20. mars 2018.

Komiteen viser til at i høringsforslaget framkommer det at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) mener at politiattest bør være en del av bakgrunnssjekken av personer som skal få tilgang til anlegg, system eller annet som er klassifisert i beredskapsklasse 3. Videre at en arbeidsgruppe ved NVE har vurdert behovet for å styrke arbeidet med å håndtere risiko som følge av digitalisering. Komiteen har merket seg at denne arbeidsgruppen vurderte det slik at dagens regelverk i stor grad samsvarer med internasjonale standarder og praksis, men så likevel behov for ytterligere presiseringer i regelverket for å bidra til at virksomheter og systemer i energisektoren er best mulig beskyttet mot digitale trusler.

Komiteen viser til at kraftforsyningens kritiske betydning for samfunnet som helhet tilsier at man må ha tilstrekkelig kontroll med hvem som skal få tilgang til slike anlegg.

Komiteen støtter regjeringens forslag.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i energiloven § 9-5 (innhenting av politiattest)

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. gjøres følgende endringer:

§ 9-5 overskriften skal lyde:

§ 9-5 (*Meldeplikt, rett til adgang og vilkår for tilgang*)

§ 9-5 nytt tredje ledd skal lyde:

Beredskapsmyndigheten kan gi forskrift om at KBO-enheter kan kreve at personer som skal ha tilgang til anlegg eller annet som har vesentlig betydning for drift eller gjenoppretting av eller sikkerhet i produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av elektrisk energi eller fjernvarme, skal fremlegge en ordinær politiattest.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 28. mai 2019

Ketil Kjenseth

leder

Runar Sjøstad

ordfører

